

Raadsvoorstel

Zaaknummer

Datum raadsvergadering 28 mei 2020

Portefeuillehouder W.R. Vos

Onderwerp AVU Concept begroting 2021

Voorstel

Het college stelt u voor:

1. Geen zienswijze in te dienen op de concept AVU begroting 2021, maar aan het AB van AVU conform bijgevoegde brief onze zorgen over de kostenontwikkeling kenbaar te maken.

Aanleiding

De gemeenschappelijke regeling Afval Verwijdering Utrecht (AVU) verwerkt de ingezamelde huishoudelijke afval- en grondstoffen van alle 26 Utrechtse gemeenten. AVU biedt aan de deelnemende gemeenten zijn concept begroting 2021 aan. De gemeenteraden van de 26 deelnemende gemeenten zijn in de gelegenheid hun zienswijzen aan het Algemeen Bestuur (AB) van AVU kenbaar te maken, ten behoeve van de besluitvorming over de begroting 2021.

Essentie van dit raadsvoorstel

De essentie van het voorliggende raadsvoorstel is samengevat in de volgende kort geformuleerde punten:

- De AVU begroting 2021 is anders dan de begrotingen van voorgaande jaren en heeft alleen betrekking op het verwerken van afval;
- De verwerking van plastic, metaal en drankenkartons (PMD) maakt geen onderdeel meer uit van de AVU begroting. Voor deze post zijn in de AVU begroting dus geen kosten opgenomen. We hebben nog geen ervaring met de landelijke nieuwe opzet per 1 april 2020 van verrekening aan de gemeente voor de inzamelactiviteiten PMD;
- De verwerking van (fijn en grof huishoudelijk) restafval en GFT is, als gevolg van een nieuwe aanbesteding, vanaf 2021 fors duurder;
- De vergoeding voor het oud papier en karton (OPK) is sterk gedaald;
- Door deze belangrijke verschillen en onzekere ontwikkelingen hebben wij op dit moment nog geen compleet beeld van de totale kostenomvang voor afvalbeheer (inzamelen en verwerken) in 2021. Aan het eind van 2020 bieden wij uw raad de gemeentelijke begroting voor 2021 aan, waar deze AVU begroting 2021 onderdeel van uitmaakt, met een voorstel voor de tarieven van de afvalstoffenheffing.

Drie belangrijke kostenontwikkelingen verwerken afval en grondstoffen

De kosten en de kostenstructuur in de AVU-begroting voor 2021 wijzigen ten opzichte van de AVU begroting voor 2020. De wijzigingen worden veroorzaakt door externe ontwikkelingen, buiten de invloedssfeer van de aangesloten gemeenten. Deze externe ontwikkelingen hebben betrekking op de volgende drie factoren.

- 1) op de verrekenkosten voor het verwerken van GFT, restafval en grof huishoudelijk afval;
- 2) op de sterk verlaagde vergoeding voor oud papier en karton (OPK);
- 3) op de wijziging in de verpakkingsketen (PMD).

De wijziging voor 2021 t.o.v. de huidige situatie wordt dus niet veroorzaakt door een afwijking of verandering van de voor gemeente Leusden geraamde hoeveelheden in te zamelen en te verwerken restafval en grondstoffen. De wijze waarop gemeente Leusden grondstoffen en restafval inzamelt, wijzigt dan ook niet als gevolg van de AVU begroting.

Op het onder 1. genoemde punt, de verrekenkosten voor het verwerken van GFT, restafval en grof huishoudelijk afval, adviseert het college uw raad om onze zorgen hierover aan het Algemeen Bestuur van AVU kenbaar te maken, middels bijgevoegde brief. In het voorliggende raadsvoorstel biedt het college uw raad ter informatie tevens een door AVU opgestelde Raadsnotitie Aanbesteding verwerkingscontracten 2021 aan en wordt kort ingegaan op de door AVU beschikbaar gestelde concept jaarrekening 2019, waarop geen zienswijze procedure van toepassing is.

Doel / Effect

AVU verwerkt de door gemeente Leusden ingezamelde afval- en grondstoffen. De raden van de gemeenschappelijke regeling AVU zien toe op de financiële verantwoording van deze verwerking.

Argumenten

1. *De kostenontwikkeling in de begroting vloeit vooral voort uit externe ontwikkelingen*
Er zijn drie belangrijke wijzigingen in de AVU concept begroting 2021 ten opzicht van de voorgaande jaren. De veranderingen zijn:

1. De verwerkingskosten voor GFT en brandbaar afval (dat is restafval en grof huishoudelijk afval) stijgen in 2021 fors. Dit is het resultaat van een nieuwe aanbesteding voor de verwerking van deze stoffen. De nieuwe verwerkingscontracten hiervoor gaan in op 1 januari 2021 en de nieuwe verrekentarieven zijn verwerkt in de AVU begroting 2021. In de bijgevoegde Raadsnotitie Aanbesteding verwerkingscontracten 2021 legt AVU uit hoe de aanbestedingsprocedure is verlopen en hoe de nieuwe verwerkingstarieven uit de gunning tot stand zijn gekomen.

Het is belangrijk om het verschil te duiden tussen 'verwerkingstarief' en het 'verrekentarieven' dat AVU voor de deelnemende gemeenten hanteert. Het verwerkingstarief (het bedrag per ton dat aan de verwerker wordt betaald) is onderdeel van het verrekentarieven, dat verder is opgebouwd uit de rijksbelasting (in 2021 € 37,55/ ton) voor te verbranden afval, de kosten voor overslag, transport, overhead en de beheerskosten (waaronder de personeelslasten). De AVU verrekentarieven voor brandbaar afval en GFT in 2020 (huidig) en 2021 (nieuw) zijn als volgt:

	<u>Begroting 2020</u>	<u>Begroting 2021</u>
Brandbaar afval:	€ 89,23 / ton	€ 153,78 / ton (+ 72%)
GFT:	€ 55,97 / ton	€ 84,89 / ton (+ 52%)

De geraamde totale bijdrage van de gemeente Leusden in de AVU begroting 2020 voor brandbaar afval en GFT bedraagt € 422.793. De geraamde bijdrage voor 2021 bedraagt, op basis van deze nieuwe verrekentarieven, € 658.679. Dat is een stijging van € 235.886.

In de bijgevoegde Raadsnotitie Aanbesteding verwerkingscontracten 2021, opgesteld door AVU, is een tabel opgenomen met per gemeente de begrote meerkosten per huishouden als gevolg van deze nieuwe verrekentarieven voor brandbaar afval en GFT. Voor Leusden is deze begroot op € 19 per huishouden. Uit de tabel volgt overigens dat deze begrote meerkosten voor Leusden in vergelijking met de andere AVU deelnemende gemeenten de op een na laagste is. Dit is het gevolg van het succes van ons inzamelbeleid, waarbij de inwoners van Leusden het afval goed scheiden en weinig restafval aanbieden. Het effect van deze begrote meerkosten per huishouden op de tarieven van de afvalstoffenheffing 2021 in onze gemeente is nog niet bekend.

2. Sinds 2019 staan de opbrengsten (de marktwaarde) van papier en karton onder druk. In de AVU concept begroting 2021 is de neerwaartse bijstelling groter dan in de voorgaande twee jaren. Het oude theoretische tarief voor de opbrengst van € 78/ ton is voor de raming 2021 naar beneden bijgesteld tot € 35/ ton. In de AVU begroting op bladzijde 10 is door AVU een heldere analyse opgenomen van de oorzaak, gelegen in macro-economische en landelijke ontwikkelingen.
3. De verpakkingketen (de keten van inzameling tot recycling/ vergoeding van lege kunststof verpakkingen, blik en drankenkartons, vooral bekend als PMD maar sinds kort landelijk ook als PDB) wordt anders georganiseerd, wat voor de gemeente een grote verandering in de kosten- en opbrengststructuur tot gevolg heeft. Het Afvalfonds (het uitvoeringsorgaan van de Nederlandse verpakkende industrie) en de VNG hebben een nieuw regiemodel vastgesteld. De AVU-gemeenten, dus ook Leusden, gaan per 1 april 2020 over op dit nieuwe regiemodel.

In het nieuwe systeem is de gemeente alleen nog maar verantwoordelijk voor het inzamelen van PMD en krijgt het een inzamelvergoeding voor het op de overslaglocatie (in Amersfoort) goedgekeurd PMD. De inzamelvergoeding is voor 2021 vooralsnog geraamd op € 225 per ton (maar is nog niet definitief). Het proces ná inzamelen (sorteren en vermarkten, aangeduid als *post-collection*) is niet langer de verantwoordelijkheid van de gemeente. Er vindt dan ook met de gemeente geen verrekening meer plaats van deze inspanning op basis van het sorteerrendement bij de sorteerinstallatie. Deze verrekening leverde tot voor kort veel (financiële) discussie op tussen gemeenten en de industrie. Het *post-collection* proces is vanaf april 2020 overgenomen door AVU.

Door deze systeemwijziging is zowel een kostendaling voor het verwerken van PMD als een daling van de vergoeding voor vermarkt PMD uit de AVU-begroting gehaald. De financiële afhandeling na de acceptatie van het PMD geschiedt voortaan buiten de gemeenten en de AVU om. AVU meldt in de begroting hierover dat de gemeenten hiervan begrotingstechnisch niets meer merken. Wij hebben nog geen ervaring met deze nieuwe opzet en de volledige financiële consequentie is dus nog onduidelijk.

Om inzicht te verschaffen in de financiële ontwikkelingen voor gemeente Leusden van de AVU begrotingen, zijn ter informatie in onderstaand overzicht daaruit op hoofdpunten de kosten weergegeven.

	AVU Begrotingen					
	2019			2020		2021
	primaire	2019.2	concept jaarrekening	primaire	2020.1	concept
	raad 8 maart 2018	raad 7 november 2019	13 maart 2020	raad 14 maart 2019	raad 7 november 2019	raad 28 mei 2020
Rest + GFT + GHA	€ 438.825			€ 422.793		€ 658.679
Glas	€ 25.965			€ 20.373		€ 28.841
OPK	€ 2.431	€ 50.731		€ 45.266	€ 103.266	€ 122.162
PMD	€ 268.411	€ 363.452		€ 267.494	€ 319.795	€ -
overig	€ 7.370			€ 7.429		€ 8.190
totaal:	€ 743.302	€ 885.507	€ 846.295	€ 763.355	€ 873.657	€ 817.872

Hieruit is op te maken dat:

- de kosten fluctueren, ook binnen een jaar;
- PMD in 2021 geen kostenpost meer is in de AVU begroting.

Stijging personeelslasten

In 2021 is bovendien voorzien in een kostenverhoging voor personele uitbreiding binnen AVU, door zowel (tijdelijk) externe inhuur als uitbreiding van de formatie met 1 medewerker. Op 12 februari 2020 heeft het AB van AVU ingestemd met deze personele uitbreiding ten behoeve van de advisering van de gemeenten. Dit is het gevolg van de toegenomen complexiteit van de diverse dossiers en de ontwikkelingen op het gebied van circulaire economie en duurzaamheid. Deze extra lasten zijn in de AVU begroting ondergebracht bij de beheerskosten. De totale beheerskosten in 2019 bedragen € 557.567 (zo blijkt uit de concept jaarrekening) en in 2020 zijn deze begroot op € 559.000. De beheerskosten in de concept begroting 2021 bedragen als gevolg van de personeelsuitbreiding € 678.000. De AVU beheerskosten zijn verwerkt in de verrekentarieven.

Jaarrekening 2019

AVU heeft bovendien de concept jaarrekening 2019 toegezonden. Hierop is geen zienswijze-procedure van toepassing. Het Algemeen Bestuur van AVU stelt de jaarrekening 2019 op 1 juli 2020 vast. In het bovenstaande schema is het financieel concept eindresultaat over 2019 ook opgenomen. De AVU jaarrekening 2019 kent ten opzichte van de gewijzigde begroting 2019 (in uw raad behandeld op 7 november 2019) voor gemeente Leusden een voordeel van € 39.212. Dit wordt hoofdzakelijk veroorzaakt door verschillen in geraamde en gerealiseerde verwerkte hoeveelheden. Deze zijn hieronder weergegeven.

	<u>Begroot 2019</u>	<u>Gerealiseerd 2019</u>
Brandbaar afval	2.900 ton	2.446 ton
GFT	3.600 ton	3.000 ton
Glas	1.000 ton	876 ton
OPK	2.300 ton	1.898 ton
PMD	1.000 ton	1.048 ton

Geconcludeerd wordt dat er in 2019 minder brandbaar afval (restafval), minder GFT, minder glas en minder OPK (ou papier en karton) is verwerkt dan geraamd.

Effect op de gemeentelijke afvalbegroting

De AVU begroting maakt onderdeel uit van de meer uitgebreide gemeentelijke afvalbegroting, waarin onder meer ook de inzamelkosten voor de diverse afval- en grondstoffenstromen zijn opgenomen. Het effect van zowel de AVU begroting 2021 als de AVU Jaarrekening 2019 wordt verwerkt in de gemeentelijke afvalbegroting. Het uiteindelijke effect van deze financiële wijzigingen op de (tarieven voor de) afvalstoffenheffing kan pas worden doorgerekend op het moment dat de gemeentelijke afvalbegroting 2021 compleet is. Aan het eind van 2020 stelt uw raad op basis daarvan de tarieven van de afvalstoffenheffing voor 2021 vast.

Tegenargument / Alternatieve scenario's

Niet van toepassing.

Risico's

Er is een gering risico voor de gemeente dat de geraamde hoeveelheden 2021 sterk zullen afwijken van de te realiseren hoeveelheden in 2021. Dit risico is klein geacht omdat de geraamde hoeveelheden in lijn zijn (geëxtrapolerd zijn) met de prestaties in de afgelopen jaren, inclusief een verdere afname van de hoeveelheid restafval. Een tweede risico is een nog verdere daling van de marktwaarde (de vergoeding) voor papier en karton. Een derde risico wordt gevormd door de veranderde financiële afwikkeling van PMD, welke buiten de AVU begroting om wordt verwerkt, en er nog geen zicht (geen ervaring) is in hoeverre de kwaliteit van het ingezamelde PMD aansluit bij de verwachtingen.

Plan van aanpak / Tijdsplanning

De formele uiterste datum waarop de reactie van gemeente Leusden bij AVU kenbaar dient te zijn gemaakt is 26 mei 2020. De secretaris van AVU geeft aan dat later ontvangen berichten door hem 'onder de arm' worden ingebracht in de AVU bestuursvergadering van 12 juni 2020. Aansluitend wordt de AVU concept begroting ter vaststelling behandeld in de AB vergadering van 1 juli 2020.

Bijlagen

AVU aanbiedingsbrief aan de gemeenten bij de concept begroting 2021, 21 februari 2020.
AVU concept programma- en productbegroting 2021, 21 februari 2020.
AVU aanbiedingsbrief aan de leden van het AB van AVU, agendapunt 4, 30 januari 2020.
Concept brief van de gemeenteraad Leusden aan het AB van AVU, 28 mei 2020.
AVU Raadsnotitie Aanbesteding verwerkingscontracten 2021, 2 maart 2020.

Het college van de gemeente Leusden,

H.W. de Graaf – Koelewijn
directeur-secretaris

G.J. Bouwmeester
burgemeester

Gemeente Leusden

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Leusden:

Besluit op basis van het voorstel van het college van 14 april 2020, nummer: L237866.

b e s l u i t:

1. Geen zienswijze in te dienen op de concept AVU begroting 2021, maar aan het AB van AVU conform bijgevoegde brief onze zorgen over de kostenontwikkeling kenbaar te maken.

Besloten in de openbare raadsvergadering van 28 mei 2020

I. Schutte - van der Schans
griffier

G.J. Bouwmeester
voorzitter